

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

ASIA HT Tiina Saarilahden toiminta Onda Nordic Oy:n tilintarkastuksessa

Tilintarkastuslautakunnan päätös 22.4.2025
Päätöksen diaarinumero: PRH/52/10000/2025

Asian vireilletulo

Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastusvalvonta on tuonut tutkinta-asian tilintarkastuslautakunnan käsiteltäväksi sen vuoksi, että vuonna 2024 suoritettussa laaduntarkastuksessa on havaittu HT Tiina Saarilahden toimintaan liittyviä puutteita hänen suorittamassaan Onda Nordic Oy:n tilikauden 1.1.-31.12.2022 tilintarkastuksessa. Saarilahti on antanut tilintarkastuksesta 22.3.2023 päivätyn vakioimuotoisen tilintarkastuskertomuksen.

Saarilahden laaduntarkastuksen tulos on ollut hylätty. Hän ei ole vaatinut oikaisua hylätty-tulosta koskevaan tilintarkastusvalvonnan päätökseen.

Saarilahden kuuleminen

Tiina Saarilahti on antanut tilintarkastuslautakunnalle 28.2.2025 päivätyn vastineen, jossa hän kommentoi lyhyesti laaduntarkastuksessa havaittuja puutteita ja kertoo tilintarkastuksen kulusta.

Saarilahdelle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi myös laaduntarkastuksen suorittamisen yhteydessä. Hän ei ole tuolloin kommentoinut laaduntarkastuksen havaintoja, mutta on toimittanut tarkastusaineistosta puuttuneen työpaperin.

Muu aineisto

PRH:n tilintarkastusvalvonta on esittänyt tilintarkastuslautakunnalle tilintarkastusvalvonnan suorittamassa laaduntarkastuksessa käytetyn keskeisen aineiston.

Uusintatarkastus

Saarilahden laaduntarkastuksessa vuonna 2024 on ollut kysymys uusintatarkastuksesta, jolla on jatkettu aikaisemmin vuonna 2020 aloitettua laaduntarkastusta. Laaduntarkastukseen valittuna toimeksiantona vuonna 2024 on ollut eri tilintarkastuskohde kuin vuonna 2020.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa HT Tiina Saarilahdelle varoituksen.

Perustelut

Tilintarkastaja on toiminnassaan velvollinen noudattamaan ammattieettisiä periaatteita (tilintarkastuslain, TTL, 4 luvun 1 §) ja hyvää tilintarkastustapaa (TTL 4 luvun 3 §). TTL 4 luvun 12 §:n mukaan tilintarkastajan on järjestettävä toimintansa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti toiminnan laajuus ja monimutkaisuus huomioon ottaen sekä kirjattava toimintatavat tämän varmistamiseksi. Toimintatapojen tulee sisältää riittävät periaatteet muun muassa riskienhallinnasta, sisäisestä vuosittain arvioitavasta laadunvalvonnasta ja toimeksiantoja koskevan aineiston toimeksiantokohtaisesta dokumentoinnista.

Hyvään tilintarkastustapaan kuuluu tarkastustyön dokumentointivelvollisuus. Kansainvälinen tilintarkastusstandardi ISA 230 (Tilintarkastusdokumentaatio) ohjeistaa yksityiskohtaisesti dokumentoinnin laatimista ja sisältöä sen varmistamiseksi, että tilintarkastusstandardissa ISA 200 määritellyt tilintarkastajan yleiset tavoitteet saavutetaan. Kansainvälisten tilintarkastusstandardien sisältämien keskeisten periaatteiden noudattamista pidetään vakiintuneesti osana tilintarkastuslaissa säädettyä hyvää tilintarkastustapaa.

Tilintarkastuslautakunta on ottanut Saarilahden tilintarkastustoimenpiteiden ja tarkastusdokumentaation arvioinnissa huomioon, että tilintarkastetun yhtiön liikevaihto tarkastetulla tilikaudella on ollut noin 5,7 milj. euroa ja taseen loppusumma noin 2,2 milj. euroa.

Tilintarkastuslautakunnan arvio Saarilahden toiminnasta

Laaduntarkastuksen tulosta koskevassa päätöksessä on todettu, että uusintatarkastukseen johtaneita puutteita ei ole tehdyn uusintatarkastuksen perusteella kaikilta osin korjattu ja tilintarkastajan toiminnassa on edelleen olennaisia puutteita.

Tilintarkastusevidenssin hankkimisessa ja sen dokumentoinnissa on havaittu puutteita, jotka liittyvät tarkastustoimenpiteiden ja/tai evidenssin todennettavuuteen:

- käsityksen muodostamisessa yhteisöstä toimeksiannon ehdoista sopimisessa ja johdon vahvistusilmoituskirjeen hankkimisessa
- olennaisuuden määrittämisessä
- tilintarkastussuunnitelman laatimisessa
- intressisuhteisiin ja -liiketoimiin liittyvän olennaisen virheellisyysriskien tunnistamisessa, arvioimisessa ja tarkastamisessa
- pääkirjanpitolientien ja muiden oikaisujen tarkastamisessa
- liikevaihdon tarkastamisessa
- vaihto-omaisuuden tarkastamisessa
- hallinnon tarkastamisessa
- havaittujen virheellisyyksien kokoamisessa
- tilintarkastajan kommunikoinnissa.

Käsityksen muodostaminen yhteisöstä

Tilintarkastuskansioon sisältyvien ristiriitaisten tietojen perusteella yhtiön omistusrakenteen dokumentointi jää epäselväksi.

Toimeksiannon ehdoista sopiminen ja johdon vahvistusilmoituskirjeen hankkiminen

Tilintarkastuskansio ei sisällä toimeksiantokirjettä, joten toimeksiannon ehdoista sopiminen ei ole todennettavissa. Tilintarkastuskansio ei sisällä johdon vahvistusilmoituskirjettä. Tilintarkastuskansiosta ei ilmene, miten Saarilahti on arvioinut johdon vahvistusilmoituskirjeen puuttumisen vaikutusta raportointiinsa.

Olennaisuuden määrittäminen

Saarilahti ei ole määrittänyt tarkastustyössä käytettävää olennaisuutta eikä rahamäärää, jota pienempien virheellisyyksien katsottaisiin olevan selvästi vähäpätöisiä.

Tilintarkastussuunnitelman laatiminen

Tilintarkastussuunnitelma ei ole riittävän yksityiskohtainen ja kattava. Tilintarkastussuunnitelmaa ei ole laadittu siten, että siitä saisi käsityksen Saarilahden muodostamasta riskiarviosta ja riskeihin suunnitelluista tarkastustoimenpiteistä kannanottotasolla.

Intressisuhteisiin ja -liiketoimiin liittyvän olennaisen virheellisyysriskien tunnistaminen, arviointi ja tarkastaminen

Tilintarkastuskansiosta ei ole todennettavissa, että Saarilahti olisi dokumentoinut:

- tunnistettujen intressipiiriin kuuluvien tahojen tietoja
- onko Saarilahti havainnut liiketoimia intressitahojen kanssa
- onko hän tarkastanut mahdollisesti havaittuja liiketoimia intressitahojen kanssa

- onko hän arvioinut, tulisiko mahdollisista liiketoimista intressitahojen kanssa esittää liitetietoja tilinpäätöksessä.

Pääkirjanpitovientien ja muiden oikaisujen tarkastaminen

Tilintarkastuskansioista ei ole todennettavissa:

- miten Saarilahti on arvioinut riskiä siitä, että johto sivuuttaa kontrollit
- Saarilahden muodostama käsitys ja arvio taloudellisen prosessin kontrolleista, jotka liittyvät pääkirjanpitovientien ja muiden oikaisujen kirjaamiseen
- pääkirjanpitovientien ja muiden oikaisujen täydellisyyden tarkastus
- ne pääkirjanpitoviennit ja muut oikaisut, jotka Saarilahti on tarkastanut ja mitä hän on niistä tarkastanut.

Liikevaihdon tarkastaminen

Liikevaihto on olennainen erä tilinpäätöksessä. Tilintarkastuskansioista ei ilmene, miten Saarilahti on tarkastanut liikevaihdon täydellisyyttä, tapahtumista, oikeellisuutta ja katkoa. Saarilahden dokumentaation perusteella ei saa käsitystä hänen tälle erälle suunnittelemistaan ja suorittamistaan tarkastustoimenpiteistä.

Vaihto-omaisuuden tarkastaminen

Vaihto-omaisuus on olennainen erä tilinpäätöksessä. Tilintarkastuskansioon sisältyvän dokumentaation perusteella Saarilahti ei ole osallistunut vaihto-omaisuuden inventointiin, suorittanut vaihtoehtoisia tarkastustoimenpiteitä vaihto-omaisuuden olemassaoloon eikä ole tarkastanut vaihto-omaisuuden arvostusta.

Hallinnon tarkastus

Saarilahden dokumentaatio hallinnon tarkastuksesta on suppeaa. Tilintarkastuskansio ei sisällä tietoja hallituksen kokouksista eikä Saarilahti ole dokumentoinut niiden pöytäkirjoja.

Havaitut virheellisyydet

Tilintarkastuskansioista ei ilmene, onko Saarilahti havainnut tarkastuksen aikana virheellisyyksiä ja mitkä mahdollisista virheellisyyksistä on korjattu ja mitkä ovat korjaamatta. Tilintarkastuskansioista ei ole todennettavissa, että Saarilahti olisi koonnut todetut virheellisyydet ja dokumentoinut tiedon siitä, onko ne korjattu.

Tilintarkastajan kommunikointi

Tilintarkastuskansioon liitetystä dokumentaatiosta ei ilmene, onko Saarilahti:

- tiedustellut taloudellisen raportoinnin prosessiin osallistuvilta henkilöiltä pääkirjanpitovientien ja muiden oikaisujen käsittelyyn liittyvästä epäasianmukaisesta tai epätavallisesta toiminnasta
- tiedustellut johdolta lähipiiriin kuuluvista tahoista sekä lähipiirissä tilikauden aikana tapahtuneista muutoksista ja mahdollisista liiketoimista lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa
- suorittanut tiedusteluja johdolle oikeudenkäynneistä ja vaateista
- tiedustellut toimivalta johdolta tilinpäätöspäivän jälkeisistä tapahtumista
- kommunikoinut johdolle tilintarkastuksen aikana havaituista virheellisyyksistä.

Seuraamuksen määräämisessä huomioon otettavat seikat

TTL 10 luvun 1 §:n mukaan huomautus on riittävä seuraamus, jos tilintarkastajan moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Jos edellä tarkoitettu menettely on sellainen, että huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus. TTL 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat.

Saarilahden laaduntarkastukseen esittämässä tilintarkastusdokumentaatioissa on olennaisia puutteita eikä se täytä hyvän tilintarkastustavan vaatimusta tarkastustyön asianmukaisesta dokumentoinnista. Mainitut puutteet Saarilahden suorittamissa tilintarkastustoimenpiteissä ja niiden dokumentoinnissa antavat aihetta vakavaan kritiikkiin. Mahdollisen haitan tai vahingon määrää tilintarkastuslautakunnan ei ole mahdollista arvioida.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että huomautus ei ole riittävä seuraamus Saarilahden menettelystä ottaen huomioon, että laaduntarkastuksen kohteena olleissa tilintarkastustoimenpiteissä ja niiden sekä evidenssin dokumentoinnissa havaitut olennaiset puutteet kohdistuvat lukuisille tilintarkastuksen osa-alueille. Siten TTL 10 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan Saarilahdelle on annettava varoitus.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 4 luku 1, 3 ja 12 §, 7 luku 2 ja 5 §, 10 luku 1 ja 7 §

Valitusoikeus

Tiina Saarilahdella on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Timonen (puheenjohtaja), Ari Ahti (varapuheenjohtaja), Antti Fredriksson, Eeva-Lotta Kivelä, Sari Koivisto, Pasi Päällysaho, Janne Ruohonen, Anders Tallberg ja Tiina Toivonen

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta
Pekka Timonen
Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pekka Virtamo
Esittelijä
Tilintarkastusvalvonta

Liite Valitusosoitus